SPECIÁLNÍ ZPRAVODAJ EUROREGIONU GLACENSIS 2016

Mimořádné vydání k 20 letům od založení Euroregionu Glacensis

Vážení čtenáři,

je tomu 20 let, co se zrodil jeden ze šesti euroregionů na česko - polském pohraničí. S hrdostí můžeme říct, že náš Euroregion Glacensis je druhým nejstarším dítětem v této početné rodince. Během času se ukázal být vstřícným druhem a rádcem v navazování přátelských vztahů přes křivolatou a hornatou hranici našich států.

Již od počátku své existence pomáhal euroregion usnadnit průchodnost kdysi přísně střežené hranice podporou vzniku nových hraničních přechodů. Po čase byl provozovatelem Regionálního informačního střediska. Jeho prostřednictvím se podílel na informační kampani společného vstupu do EU. Spolupracoval na závažném mezinárodním dokumentu Memorandu o společné dopravě.

Pro zlepšení života v našem pohraničí uvedl Euroregion Glacensis do života velké projekty, jako například „Místa plná rozhledů“ - podporující výstavbu rozhleden nebo „Cyklobusy do Orlických hor“ - zpřístupňující cyklistům z vnitrozemí hřebeny hor. Současně připravovaný projekt „Česko - polská hřebenovka“ provede poutníky po vrcholech našich společných hor od Krkonoš po Jeseníky a zavítá i do hor Sovích.

Euroregion Glacensis spravuje fond malých projektů, které jsou kořením vzájemné spolupráce a setkávání obyvatel i institucí obou zemí. Představte si, že za uplynulou dobu dvaceti let uzavřelo více než 140 obcí a měst na obou stranách hranice padesát partnerství! Při odlišnosti našich obecních zřízení je to opravdu pozoruhodné číslo. Vznikla tak více než tisícovka společných projektů. Některé byly tzv. manželstvím z rozumu, jindy spontánním setkáním přátel, nesoucím se v pravém slovanském duchu pohostinnosti. Těch byla a je věřím většina. Seznamování se s kulturními zvyky, představování turistických atraktivit, potýkání se ve sportovních kláních, ochutnávky místních specialit v různých skupenstvích to je to, co dnes udržuje společenský život v dříve téměř neprodyšně rozděleném pohraničí. Ruku v ruce s volným pohybem za pracovními příležitostmi souvisí i úspěšný hospodářský rozvoj na obou stranách hranice. Euroregion má také nespornou zásluhu na tom, že pokud se ocitnou obyvatelé pohraničí v ohrožení přírodními živly, mají jistotu, že jim jejich sousedé z druhé strany hranice přijdou na pomoc. To jsou důvody proč zde zůstávat.

Před dvěma lety vznikl ve spolupráci všech šesti euroregionů dokument Analýza systémových problémů. Jak již název naznačuje, zabývá se problémy, které i přes všechnu snahu o zlepšení mezinárodní spolupráce přetrvávají, a je třeba je řešit na úrovni státních orgánů.

Přeji euroregionu, aby byl i v dalších letech nadále vstřícným druhem a rádcem při řešení potíží, které nám dosud ztrpčují naše vzájemné soužití.

Za úspěchy Euroregionu Glacensis stojí bezchybná práce našich sekretariátů. V tomto mimořádném čísle zpravodaje se můžete přesvědčit o pestrosti jejich činností. Po zásluze jim za tuto dvacetiletou práci patří mé upřímné poděkování.

Miroslav Wágner
předseda sdružení česká část

Pardubický kraj se stal v roce 2002 první krajskou samosprávou, která aktivně vstoupila do Euroregionu Glacensis jako řádný člen. O tři roky později je pak následoval kraj Královéhradecký a Olomoucký. Hejtman Pardubického kraje pan JUDr. Martin Netolický Ph.D. pokládá práci euroregionu za velmi přínosnou a rozhodl se udělit svoji osobní záštitu nad realizací oslav 20 let existence Euroregionu Glacensis.

Toto mimořádné vydání vzniklo za finanční podpory Pardubického kraje.

PARDUBICKÝ KRAJ

Vydává Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis, Panská 1492, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, Česká republika
ve spolupráci se Stowarzyszeniem Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Łukasiewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko, Polsko
Redakce pro českou část: tel.: 00420 494 531 054, e-mail: info@euro-glacensis.cz, www.euro-glacensis.cz
Redakce pro polskou část: tel.: 0048 74 86 771 30, e-mail: biuro@eg.ng.pl, www.euroregion-glacensis.ng.pl
Grafický design a předtisková příprava: Miloš Kaválek. Tisk: GZH, s.r.o.
Obrazové materiály použité v tomto čísle zpravodaje svojí kvalitou odpovídají době jejich vzniku.

Česko-polská spolupráce je šancí pro příhraniční regiony

Setkání hejtmana Pardubického kraje se zástupci euroregionu

Nové silnice, vzdělávací projekty, ale také infrastruktura cestovního ruchu. To vše vyrostlo nejen v Pardubickém kraji díky čerpání operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v uplynulých letech. Výraznou zásluhu na přibližování a spolupráci obou sousedů má nepochybně také největší česko-polský region Euroregion Glacensis, který se kromě Pardubického kraje rozkládá také na území Královéhradeckého a Olomouckého kraje.

Aktivity v rámci přeshraniční spolupráce mají dlouhodobou podporu také u hejtmana Pardubického kraje Martina Netolického. *„Aktivita příhraničních samospráv a dlouhodobé partnerské kontakty přispěly k realizaci mnoha společných projektů. I díky nim je život pro obyvatele pohraničí příjemnější. Přispívají také ke zvyšování konkurenceschopnosti těchto periferních území. Horská oblast znamená dopravní bariéru, avšak po 20 letech fungování Euroregionu Glacensis a v důsledku vstupu obou zemí do schengenského prostoru můžeme autem hranici přejet na více jak dvojnásobném množství přechodů, než tomu bylo v minulosti,“* uvedl hejtman Netolický a zmínil výhled do dalšího programového období. *„V tomto programovém období bude velký výpadek prostředků do infrastruktury a cestovního ruchu a my se pokusíme čerpat z přeshraniční spolupráce právě na projekty tohoto druhu. Naším cílem v následujícím období je výrazně zlepšit čerpání prostředků a připravit dostatečné množství projektů. Zašleme podněty, které bychom chtěli do roku 2020 realizovat, a to nejen především v oblasti cestovního ruchu a kultury, ale i v dalších oblastech,“* říká hejtman Netolický. Mezi projekty, ke kterým se upíná pozornost Pardubického kraje, je mimo jiné podpora pevnostní turistiky, která láká do oblasti Králicka každý rok desetitisíce návštěvníků. *„Součástí projektu Tajemství vojenského podzemí za přibližně 32 milionů korun je také záměr zatraktivňující tvrz Bouda, jejímž vlastníkem je Pardubický kraj,“* zmínil hejtman jeden z projektů.

Tvrz Bouda

Pardubický kraj v minulosti vyčerpal 8,5 milionů korun především na vzdělávací projekty, ale jednalo se i o rekonstrukci hraničního přechodu Mladkov – Kamieńczyk. Nyní však má krajskou podporu další zajímavý projekt v oblasti cestovního ruchu. *„Jsem velmi rád za přípravu vlajkového projektu Česko-polská hřebenovka, který spojí Ještěd, Sněžku a Praděd. V rámci tohoto projektu bude vybudováno zázemí pro turisty a návštěvníky hor. Jako kraj bychom se měli podílet zejména na propagaci nové hřebenovky, která by měla přispět k dalšímu rozvoji cestovního ruchu v této malebné oblasti. Cílem je zvýšit návštěvnost regionu a zlepšit využitelnost turistických cílů, které vznikly v rámci jiných projektů, což by mělo podpořit ekonomickou situaci v pohraničí,“* říká hejtman Netolický, který však připomněl také možnosti pro zlepšení dopravní infrastruktury. *„Chtěli bychom v rámci přeshraničního operačního programu čerpat prostředky také na rekonstrukci silniční sítě v příhraniční oblasti. V rámci připravované výzvy bychom rádi zrekonstruovali silnice v úsecích Pastviny – Žamberk, Dolní Boříkovice – Červená Voda a Jablonné nad Orlicí – Mladkov,“* vyjmenoval Netolický, který vnímá česko – polskou spolupráci jako velkou výzvu s tím, že kraj chce být mnohem aktivnější než v minulosti.

Setkání hejtmanů s členskou základnou euroregionu

Každý začátek je těžký, aneb jak to všechno vznikalo

Komunistický režim, který po 2. světové válce nastal jak v Polsku, tak i v Česku v rámci tzv. východního bloku, izoloval společnosti obou zemí opravdu úspěšně. Závory, zátarasy a hraniční hlídky byly v tehdejší době nedílnou součástí krajiny Kladského pomezí. Zároveň čeští i polští opoziční aktivisté měli stejné osvobozenecké myšlenky a věděli, že spolupráce ve jménu demokracie přinese mnohem větší efekt nežli osamocené jednání. Toto inspirovalo k ilegálnímu překračování zelené hranice na méně hlídaných nedostupných horských místech a k pořádání setkání. Jejich prvotní cíl byl jasný a byl dán tehdejší nejdůležitější potřebou – získat zpět svobodu a státní suverenitu.

Období předcházející formálnímu zřízení Euroregionu Glacensis doprovázely i demokratické proměny v obou zemích a lidé, kteří stáli u jeho zrození, se zapojovali do osvobozeneckých aktivit, které byly první platformou přeshraniční spolupráce. Ale vzájemná setkání nezačínala jen v kruzích politických elit. V celém příhraničním území, i přes stávající zátarasy a závory, existovaly kontakty mezi jednotlivými sociálními skupinami.

Potíže v přeshraničních kontaktech vedly k ještě větší potřebě setkávání se, protože se zjišťovalo, že lidé na obou stranách hranice myslí velmi podobně, řeší stejné problémy a mají stejné zájmy. Kromě politických diskusí se významnou platformou jednání a setkání stávala problematika všedního života a společné záliby. Setkávání hasičů, sportovců, členů zájmových skupin se stávalo základem těch nejvíce skutečných přeshraničních iniciativ. A ty byly o to hodnotnější, že vycházely ze skutečné potřeby poznání druhého člověka.

Zasedání společné česko-polské Rady

Inspirace k budování přeshraniční spolupráce vycházely i z evropských zkušeností. Na území Evropské unie již fungovaly euroregiony a jejich zkušenosti i příklady dobré praxe byly vzorem pro organizování formálních struktur v prostoru Kladského pomezí. Demokratické proměny umožnily podepisovat první partnerská prohlášení, dohody a smlouvy. Neexistovala finanční podpora, a přesto byly vyvíjeny první společné aktivity zaměřené na rozvoj regionu. Jednalo se mimo jiné o snahy partnerů vyvíjené s cílem otevírání hraničních přechodů pro malý pohraniční turistický styk a také pro silniční provoz. Jeden z tehdy otevřených přechodů se nachází v Orlických horách mezi českým Orlickým Záhořím a polskými Mostowicemi. Díky vzniku tohoto přechodu se následně v další etapě v rámci společných českopolských projektů podpořených z prostředků Evropské unie podařilo zrekonstruovat příjezdovou silniční infrastrukturu, a to jak na české (Orlické Záhoří – Mostowice), tak i na polské straně (úsek Zieleniec - Mostowice – Spalona).

Možnost překračování hranice v rámci „malého pohraničního turistického ruchu" umožnilo občanům zintenzivnit kontakty a legálně se pohybovat po druhé straně hranice.

Když polská vláda zahájila vyjednávání o vstupu do Evropské unie, byly uvolněny první předvstupní programy, které finančně podpořily přeshraniční aktivity. Budované struktury Euroregionu Glacensis se staly jistým „experimentálním polygonem" prvních realizovaných projektů. Dohody uzavřené mezi samosprávami a sociálními partnery umožňovaly společně podporovat projekty, jejichž cílem byl rozvoj regionu Kladského pomezí, který se v povědomí Čechů i Poláků stával společným regionem se stejnými cíli a problémy.

Průlomovým okamžikem pro rozvoj přeshraniční spolupráce byl vstup Polska a Česka do Evropské unie a následné zrušení hraničních bariér mezi státy po vstupu do schengenského prostoru. Obě události se staly příležitostí ke společným oslavám, které přilákaly spolupracující subjekty a davy obyvatel na hraniční přechody, kde všichni spontánně vyjadřovali radost z otevření hranice, těšili se, zpívali a slavili. Hlavní oslavy se konaly na hraničním přechodu Náchod – Kudowa.

Státní orgány se svolením Evropské komise svěřily organizaci a administraci prvních evropských programů zaměřených na česko-polské příhraničí kancelářím

Setkání představitelů Euroregionu Glacensis s ministrem zahraničních věcí Cyrilem Svobodou v roce 2002

Euroregionu Glacensis (Program Credo a Phare CBC). Společná implementace těchto programů ukázala obrovskou potřebnost přeshraniční spolupráce na straně samospráv, hospodářských a sociálních partnerů z obou stran hranice – Kladské pomezí se stalo nejaktivnějším regionem mezi všemi přeshraničními oblastmi, které vyvíjely spolupráci v rámci celé EU.

Velký přínos pro rozvoj cestovního ruchu v příhraničním regionu mělo úspěšné prosazování investičních projektů zaměřených na zvýšení dopravní dostupnosti regionu vedením Euroregionu Glacensis. V rámci programu Phare CBC došlo k realizaci několika takových záměrů. Na polské straně proběhla modernizace vojvodské silnice na úseku Duszniki-Zdrój – Zieleniec a výstavba jízdního pruhu pro pomalá vozidla na silnici č. 8 na úseku Duszniki-Zdrój – Lewin Kłodzki. Na české straně byly uskutečněny 3 etapy rekonstrukcí a oprav silnic podél státní hranice v Orlických horách od Deštného v Orlických horách přes Orlické Záhoří až po Králíky. Tyto investice byly ve velké míře výsledkem snah a spolupráce české a polské části Euroregionu Glacensis a staly se významným přínosem pro rozvoj cestovního ruchu v tomto regionu, protože zpřístupnily nejatraktivnější příhraniční oblasti. Druhou investiční oblastí v rámci tohoto programu byla ochrana životního prostředí. Díky přeshraničním projektům byly postaveny nebo modernizovány čistírny odpadních vod v polských obcích Mieroszów, Ścinawka Średnia, Międzylesie a Bystrzyca Kłodzka.

Díky dalším programům Evropské unie zaměřeným na příhraniční oblasti, které jsou v rámci tzv. Fondu mikroprojektů implementovány a administrovány Euroregionem Glacensis, byla zrealizována řada společných aktivit zaměřených na rozvoj regionu. Patří sem mimo jiné značení turistických zajímavostí, výstavba a propojování sítě českých a polských cyklotras, zpřístupnění zajímavostí a památek, výstavba rozhleden a také společná propagace regionu.

Bezprecedentní myšlenkou na celé česko-polské hranici bylo zřízení přeshraničního Evropského města Náchod – Kudowa-Zdrój. První prohlášení o takovém zaměření spolupráce sousedících samospráv bylo podepsáno ještě před vstupem obou zemí do Evropské unie, a to již v roce 2002. Další společné iniciativy a projekty Náchodu a Kudowy podporující různé oblasti hospodářského, společenského a kulturního dění se staly vzorovým příkladem spolupráce v rámci jednoho přeshraničního městského organismu. Symbolickým aktem vyjadřujícím myšlenku Evropského města Náchod – Kudowa-Zdrój se stala výměna starostů v roce 2013. Starosta Náchodu Jan Birke se stal na jeden den starostou Kudowy a starosta Kudowy-Zdroje Czesław Kręcichwost se usadil na náchodské radnici.

Prohlubující se spolupráce v rámci Euroregionu Glacensis přináší měřitelné přínosy i podnikatelským subjektům z obou zemí, které podnikají v cestovním ruchu. Díky společně prezentované a propagované české a polské turistické nabídce v rámci činnosti Euroregionu Glacensis mají návštěvníci regionu možnost se pohybovat po celém příhraničí a využívat tak služeb českých i polských firem. Příkladem zde může být nabídka autobusového přepravce CDS Náchod, který zprovoznil přeshraniční autobusové spoje mezi Náchodem a Kudowou a také nejatraktivnějšími oblastmi Stolových a Orlických hor. Některé spoje umožňují také přepravu kol (tzv. cyklobusy), a přispívají tak ke zvýšení cestovního ruchu na území Euroregionu Glacensis.

Dalšími oblastmi spolupráce jsou otevřené trhy práce, kdy zaměstnavatelé mohou nabízet práci jak českým, tak polským občanům pohraničí.

20letá historie Euroregionu Glacensis ukázala nesporné přínosy vyplývající ze spolupráce samospráv, sdružení, zájmových a neformálních skupin z obou stran hranice. Společenská výměna a kontakty s kulturou sousedů rozšiřují vlastní horizonty a umožňují sdílení dobré praxe. Cesta, kterou region absolvoval od doby izolace a zavřených hranic, přes společné snahy o demokracii až po hospodářskou, společenskou a kulturní spolupráci, jednoznačně vedla k tomu, že dnes se jedná o jeden společný region, který jasně určuje společné cíle a směry rozvoje.

Czesław Kręcichwost
předseda polské části euroregionu

Otevření hraničního přechodu Olešnice v Orlických horách - Kociól v roce 2005

Historie vzniku Euroregionu Glacensis

Přeshraniční spolupráce v regionu středních a východních Sudet má dlouhodobou tradici. Významné impulzy spolupráce se objevily na přelomu 80. a 90. let ve vazbě na demokratické proměny, ke kterým v této době docházelo v Polsku a v České republice. Potvrzením těchto změn bylo mj. navázání přátelské spolupráce mezi samosprávami příhraničních měst a obcí a iniciativa Nakladatelství Kłodzka a Polsko-česko-slovenské solidarity publikovat (od r. 1989) přeshraniční měsíčník „Ziemia Kłodzka - Od Kladského pomezí - Glatzer Bergland" a od roku 1990 také každoroční pořádání Polsko-českých dnů křesťanské kultury.

Konference, která zahájila stálou přeshraniční spolupráci, se konala 17. - 18. května 1991 v Náchodě za účasti přibližně 150 zástupců polské a české příhraniční veřejnosti.

Dne 18. září 1992 celkem 21 zástupců místního společenství z wałbrzyského a opolského vojvodství a severovýchodních Čech podepsalo ve Wałbrzychu smlouvu „Dohoda o přeshraniční vzájemné spolupráci a vzniku Přeshraničního svazu měst a obcí Česká republika – Polsko". Hlavním cílem uzavřené dohody byla koordinace snah vyvíjených pro hospodářský, kulturní a sociální rozvoj a společné řešení ekologických problémů v příhraniční oblasti.

Obdobný přístup a snahu o přeshraniční spolupráci bylo možné už také sledovat v letech 1993 - 1994 ve střední části sudetského regionu. Spolupráce obcí z česko-polského příhraničí Kladského pomezí se proměnila v součinnost v rámci Stálého regionu polsko-české spolupráce, který byl formálně zřízen na pracovní konferenci v Nowé Rudě 29. března 1994.

První předsedové - František Bartoš a Czesław Kręcichwost

Do roku 1994 zástupci místních samospráv zdůrazňovali svůj odlišný přístup, než jaký je v typických procesech „euroregionalizace" přeshraniční spolupráce, která by měla dle jejich názoru spočívat ve specifikaci oblastí a forem příhraniční spolupráce se současným stanovením jejich realizátorů a lhůt pro realizaci, a to bez zbytečné institucionalizace nebo vytváření struktur euroregionu.

5. 12. 1996 - slavnostní založení Euroregionu Glacensis v Hradci Králové

Přípravná jednání nad zakládajícími dokumenty

Od roku 1994 se v samosprávných kruzích české a polské strany změnily názory na formu spolupráce a začala se zvažovat potřeba založení euroregionu s názvem „Glacensis". Navrhovaný název má historický původ a je odvozen od středověkého latinského pojmenování Kladského pomezí, proto byl tento název zvolen jako vhodné pojmenování pro budoucí přeshraniční svaz samosprávných celků.

Dne 9. února 1994 vzniklo Sdružení obcí Kladského pomezí (Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej), které začalo podporovat myšlenku územního samosprávného celku týkajícího se příhraniční spolupráce, zdůrazňovat obdobné hospodářské problémy obcí a uplatňovat myšlenku prosazování společných zájmů zakladatelů sdružení, to znamená místních samospráv.

Seminář o přeshraniční spolupráci pod záštitou Rady Evropy v Rychnově nad Kněžnou v roce 1996

Dne 30. května 1994 se zastupitelstvo Wałbrzyského vojvodství usneslo na zahájení procedury k založení Euroregionu Glacensis.

Dne 16. ledna 1996 sedm českých starostů (z Náchoda, Rychnova n. Kn., Šumperka, Ústí nad Orlicí, Trutnova, Orlického Záhoří a Police nad Metují) a primátor Hradce Králové podepsali v Rychnově nad Kněžnou smlouvu o založení Regionálního sdružení příhraniční spolupráce Čech, Moravy a Kladska, které od 9. března 1998 působí jako sdružení měst a obcí „Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis".

Dne 5. prosince 1996 byla v Hradci Králové podepsána Rámcová smlouva mezi sdružením Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej a Regionálním sdružením příhraniční spolupráce Čech, Moravy a Kladska o založení euroregionu s názvem Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – „Euroregion Glacensis". Z chronologického hlediska to byl na česko-polském příhraničí druhý smluvně založený euroregion, za dříve založeným Euroregionem Nisa.

Dne 17. března 2000 v Długopole Dolne z iniciativy Sdružení obcí Kladského pomezí (Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej) vzniklo Sdružení polských obcí Euroregionu Glacensis (Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis), registrované Oblastním soudem ve Świdnici jako nový polský partner v euroregionu. Vznik nového Sdružení vycházel z nutnosti vzájemného přizpůsobení euroregionálních struktur na obou stranách hranice (byla zřízena organizace, která svou činnost zaměřila pouze na příhraniční spolupráci). Současně se Euroregion Glacensis otevřel pro další obce, které vyjádřily zájem o přistoupení k polsko-české příhraniční spolupráci. Tato změna byla dána i nutností vytvoření přehledné struktury pro Fond malých projektů Programu Phare CBC na polské straně euroregionu.

Sídlem euroregionu je Rychnov nad Kněžnou na české a Kłodzko na polské straně.

Jak šel čas

5. 12. 1996 - Slavnostní založení Euroregionu Glacensis

2002 - Ministr zahraničních věcí Svoboda v sídle euroregionu

Prezentace euroregionu na Regiontour Brno v roce 2002

2000 - Školení CBC Phare

1. Euroregionální běh na lyžích v roce 2004

1997 - Jednání Rady euroregionu v Rychnově nad Kněžnou

Slavnostní otevření mostu Orlické Záhoří – Mostowice za účasti tří ministrů

2001 - Výroční konference 5 let euroregionu v Hradci Králové

Základní kámen výstavby mostu Orlické Záhoří – Mostowice

Udělení nejvyššího ocenění Ministerstva zahraničních věcí – Pamětní medaile Jana Masaryka

2006 - Výroční konference 10 let euroregionu v Náchodě

Vstup obou zemí do schengenského prostoru – 21. 12. 2007

Náchod - podpis dokumentů pro realizaci FMP 2007 – 2013

1. Česko-polské utkání ve fotbale představitelů euroregionu

2010 - Setkání prezidentů na Sněžce – Václav Klaus

Setkání s maršálkem a vojvodou Dolnoslezského vojvodství

Předsedové a slavnostní dort - 15 let euroregionu

2010 - Setkání prezidentů na Sněžce – Bronisław Komorowski

2011 - Výroční konference 15 let euroregionu v Rychnově n. Kn.

Sekretáři při řešení cyklotras

2012 - Setkání s europoslancem Oldřichem Vlasákem ve Štrasburku

2012 - Návštěva sídla evropských institucí - Štrasburk

2009 - Vzájemná výměna zkušeností s Euroregionem Bílé Karpaty

Konference 10 let RDA v roce 2010 v Trutnově – společné foto

2010 – Společný výstup členské základny na Sněžku

Jak šel čas

2014 – Fórum Kudowa-Zdrój

Křest publikace Historické památky Euroregionu Glacensis

Společné zasedání pracovníků sekretariátů

2015 - Rozhledny euroregionu – společný výstup na Čáp

Odhalení baneru na polském velvyslanectví v Praze

2015 – Euroregion obdržel ocenění za rozhledny

Podpis Dohody o spolupráci pro FMP 2014 – 2020

Rozhledny euroregionu získaly ocenění za nejinspirativnější projekt roku 2014 a 2015

Předsedové v ČR podle funkčních období

MVDr. František Bartoš
1996, 1997

Ing. Jan Doskočil
1998

Miloslav Chvátil
1999, 2000, 2001

Ing. Jiří Hanuš
2002

Miroslav Vlasák
2003, 2012

Jiří Čepelka
2004, 2007, 2010, 2013

Ing. Miroslav Kocián
2005, 2008, 2011, 2014

Zdeněk Filip
2006

Ing. Oldřich Čtvrtečka
2009

Petr Hudousek
2015

Miroslav Wágner
2016

20 1996 2016 EUROREGION GLACENSIS let spolupráce - lat współpracy

Sekretáři v ČR podle funkčních období

Radomír Morawiec
1996 - 2000

Helmut Dohnálek
2000 - 2005

Jaroslav Štefek
od roku 2005 do současnosti

Předsedové v PR podle funkčních období

Czesław Kręcichwost
1996 – 1998, od roku 2002 do současnosti

Dorota Kawińska - Domurad
1999

Tomasz Korczak
2000 - 2001

Sekretáři v PR podle funkčních období

Julian Golak
1996 - 1998

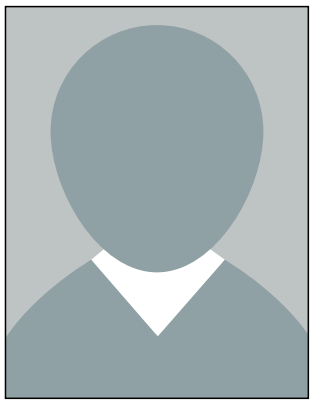

Adam Kwas
1999

Radosław Pietuch
2000 - 2015

Bernadeta Tambor
od roku 2015 do současnosti

Právní a institucionální základy Euroregionu Glacensis

Euroregion je dobrovolný svaz Sdružení polských obcí Euroregionu Glacensis a sdružení měst a obcí „Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis", který vznikl na základě Smlouvy o založení česko-polského Euroregionu Pomezí Čech, Moravy a Kladska - Euroregion Glacensis.

Euroregion nemá právní subjektivitu, spolupráce je zaměřená na koordinaci hlavních aktivit v souladu se záměry euroregionu. Jeho orgány působí na základě právních norem svých států. Euroregion působí na území krajů Královéhradeckého, Pardubického a Olomouckého v České republice a na území Dolního Slezska v Polské republice.

Právní rámec činnosti euroregionu tvoří:

- Rámcová smlouva o založení Euroregionu Pomezí Čech, Moravy a Kladska, podepsaná 5. prosince 1996 v Hradci Králové,
- Stanovy sdružení Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis,
- Stanovy Sdružení měst a obcí Euroregionu Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis.

Orgány euroregionu jsou:

- rada euroregionu,
- revizní komise,
- sekretariát.

Pro účely implementace Fondu mikroprojektů v Euroregionu Glacensis jsou ustanoveny dále:

- euroregionální řídící výbor,
- odvolací komise.

Nejvyšším orgánem euroregionu je šestičlenná rada, jejímiž členy jsou tři zástupci z polské a tři z české strany. Způsob jmenování zástupců do rady je interní záležitostí národních struktur. Stanovy sdružení Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis v § 8 stanovují, že jmenování zástupců Sdružení do orgánů Euroregionu Glacensis je ve výhradní pravomoci Valné hromady členů. Stanovy sdružení Euroregionu Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis ustanovují, že členy česko-polské rady euroregionu jsou zvolení členové předsednictva. Zasedání rady jsou neveřejná, pokud rada nerozhodne jinak. Rada může na svá zasedání přizvat s poradním hlasem zástupce samosprávných úřadů, zřizujících a kontrolních orgánů samosprávných územních celků, vládní státní správy apod. V čele společné česko-polské rady je vždy na období jednoho roku předseda jedné z národních stran, který zastupuje Euroregion Glacensis jako celek, a to zejména v zahraničí.

Klíčovou roli v činnosti euroregionu zabezpečují jednotlivé sekretariáty, které jsou výkonnými orgány euroregionu. V čele stojí sekretáři spravující záležitosti obvyklé správy a zajišťují administrativní činnost euroregionu. Činnost sekretariátu je vnitřní věcí každé ze stran.

Pravidla fungování a financování

Soubor základních pravidel, na nichž je založena působnost Euroregionu Glacensis a fungování jeho všech orgánů a podpůrných struktur, má univerzální charakter. Vytváří totiž rámec pro přeshraniční spolupráci nejen v polských euroregionech. Tento soubor tvoří zejména následující principy:

- partnerství (rovnoprávnosti a rovnosti) stran,
- subsidiarity,
- solidarity,
- pomoci,
- tvoření koncepcí nebo strategií přeshraničního rozvoje,
- dobrého sousedství obyvatel příhraničí,
- zachování identity (národní, státní, regionální a místní),
- dobrovolnosti spolupráce,
- parity a rotace,
- pragmatismu,
- přátelství a důvěry,
- konsensu,
- apolitičnosti v činnosti interních struktur euroregionu.

Zvláštní význam v praxi přeshraniční spolupráce mají pravidla:

- partnerství, zejména horizontální partnerství, tj. mezi partnery na obou stranách hranice; tento druh partnerství je založen na paritě stran nezávisle na velikosti země z územního, hospodářského a demografického hlediska. Za účelem rozvíjení tohoto partnerství je nutné překonat řadu překážek vycházejících z rozdílů v oblasti administrativy, kompetencí a zdrojů financování;
- pomoci, chápané velmi široce jako pomoc institucí a mezinárodních, ústředních a národních organizací v dosahování cílů přeshraniční spolupráce realizovaných regionálními a místními společnostmi;
- solidarity přeshraničních oblastí, implementované do nejnovějšího znění Evropské charty hraničních a přeshraničních regionů zástupcem Polska ve Sdružení evropských hraničních regionů (SERG);
- parity v hlasování a usilování o symetrii; tento princip spočívá v tom, že ve všech orgánech má každá strana stejný počet míst (hlasů) a stejné právo zastupování zájmů euroregionu;
- rotace, tzn. změny míst organizace a uskutečňování různých iniciativ, setkání, atd. Na české straně je navíc rotace uplatňována jako princip pravidelné změny zástupců v orgánech euroregionu s důrazem na rozložení územní parity krajů Královéhradeckého, Pardubického a Olomouckého.

Základy financování činnosti Euroregionu Glacensis jsou obdobné jako v jiných přeshraničních územích. Partneři euroregionální spolupráce shromažďují prostředky na svých národních účtech. Ke zdrojům finančních prostředků na činnost euroregionu patří:

- členské příspěvky,
- dotace,
- podpůrné prostředky,
- dary,
- jiné zdroje financování.

Obě strany mají přístup k informacím o hospodaření s prostředky euroregionu.

Evropské seskupení pro územní spolupráci NOVUM s r.o.

Sídlo: ul. 1 Maja 27, 58-500 Jelenia Góra, PR
Datum založení: 15. 9. 2015 na Sněžce

1. Zakladateli a členy Seskupení jsou:
   - Dolnoslezské vojvodství,
   Wybrzeże Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław,
   Polská republika,
   - Liberecký kraj,
   U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2,
   Česká republika,
   - Královéhradecký kraj,
   Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové, Česká republika,
   - Pardubický kraj,
   Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice,
   Česká republika,
   - Olomoucký kraj,
   Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc,
   Česká republika,
   - Sdružení polských obcí Euroregionu Nisa,
   ul. 1 Maja 57, 58-500 Jelenia Góra,
   Polská republika,
   - Sdružení polských obcí Euroregionu Glacensis,
   ul. Łukasiewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko,
   Polská republika,
   - Euroregion Nisa – regionální sdružení,
   třída 1. Máje 858/26, 460 01 Liberec 3,
   Česká republika,
   - Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis,
   Panská 1492, 516 01 Rychnov nad Kněžnou,
   Česká republika

2. Cíle Seskupení jsou vždy spojené s pravomocemi členů a respektují ustanovení Nařízení (ES) č. 1082/2006 Evropského parlamentu a Rady ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) (Úřední věstník EU L 210 z 31. 07. 2006, s. 19) ve znění daném Nařízením (UE) č. 1302/2013 Evropského parlamentu a Rady ze dne 17. prosince 2013 r. měnícím nařízení (UE) č. 1082/2006 ve věci evropského seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) za účelem upřesnění, zjednodušení a zlepšení procesu tvorby takových seskupení a jejich fungování (Úřední věstník EU L 347 z 20. 12. 2013, s. 303), dále jen „Nařízení 1082/2006“, polského zákona ze dne 7. listopadu 2008 o evropském seskupení pro územní spolupráci (Sb. zák. Polské republiky č. 2008, položka 1390, ve znění pozdějších předpisů) a také českého zákona č. 154/2009 ze dne 7. května 2009, kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.
3. Seskupení bylo založeno 15. září 2015 podpisem základních dokumentů – Úmluvy o zřízení Evropského seskupení pro územní spolupráci NOVUM s r.o. a Stanov Seskupení.

4. Seskupení bylo vytvořeno s cílem posílit, usnadnit a rozšířit polsko-českou přeshraniční spolupráci pro posílení hospodářské a sociální soudržnosti oblasti, ve které Seskupení působí.
5. K dosažení cílů uvedených v odst. 1 má Seskupení tyto úkoly:
   - rozvoj spolupráce, kapacity a také společného využívání lidských zdrojů a infrastruktury, zejména v odvětví cestovního ruchu, kultury, vzdělání a zdravotní péče a také v oblasti výzkumů a technologického rozvoje;
   - zachování a zlepšení společné ochrany a řízení přírodních a kulturních zdrojů, jakož i předcházení vzniku přírodních a technologických rizik;
   - snižování izolace prostřednictvím zlepšené dostupnosti služeb a dopravy, informačních a komunikačních sítí a přeshraničních vodárenských, odpadních a energetických systémů a zařízení a také aktivit spojených se zpracováním odpadů;
   - podpora podnikání, především rozvoje malých a středních podniků, cestovního ruchu, kultury a přeshraničního obchodu;
   - podpora a propagace výzkumů, technologického rozvoje a inovací;
   - podpora a propagace účinné a komplexní přeshraniční spolupráce, včetně právní a správní spolupráce;
   - propagace integrace přeshraničních trhů práce;
   - propagace místních iniciativ v oblasti zaměstnanosti, rovnosti pohlaví a rovných příležitostí, vzdělávání a sociální začlenění;
   - podpora vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi;
   - zajištění spolupráce, dialogu a podmínek pro politickou a sociální diskusi;
   - umožnění vytváření, navrhování a provádění projektů v rámci společně sestavované strategie rozvoje.

   Stanovené úkoly Seskupení realizuje zejména prostřednictvím projektů a programů spolufinancovaných z prostředků Evropské unie, finančních prostředků z jiných zahraničních zdrojů, veřejných i soukromých prostředků a také vlastními zdroji členů Seskupení.
6. Zakladatelé před založením Seskupení zpracovali v rámci společného projektu „Strategii integrované spolupráce česko-polského příhraničí 2014-2020“ a naplňování této strategie patří mezi základní činnosti Seskupení.
7. Seskupení má za úkol plnit roli společné platformy v území Seskupení, jeho vznikem byl vytvořen společný prostor, ve kterém lze snadněji realizovat projekty nadregionální úrovně.
8. Pracovníci Seskupení jsou připraveni pomáhat při řešení problémů, které v oblasti česko-polské spolupráce vznikají a budou vznikat a které je obtížné řešit samostatně na úrovni euroregionů, obcí nebo krajů. Pro Dolnoslezské vojvodství by na této platformě měla být zjednodušena komunikace do území, které na české straně zahrnuje 4 samosprávné kraje.

Projektové aktivity:

a) Předložené projekty:
1. Lázeňství v česko-polském příhraničí a jeho přínos pro regionální rozvoj, zdroj financování: Interreg V-A Česká republika – Polsko, partneři: Univerzita Palackého Olomouc, Institut územního rozvoje ve Vratislavi, Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu, rozpočet ESÚS: 57 086,35 eur.
2. Dostavba dálnice D11/S3 – naše společná priorita, zdroj financování: Interreg V-A Česká republika – Polsko, rozpočet ESÚS: 13 621,75 eur. V rámci projektu dojde k uspořádání dvou konferencí věnovaných pokrokům při výstavbě silnice S3/D11. První konference se konala v červnu 2016 v Trutnově, druhá se uskuteční v květnu 2017 v Kamenné Hoře.
3. Boosting energy ficiency in Central European cities through smart energy management, zdroj financování: Intereg Central Europe, partneři: 15 partnerů z Itálie, Slovinska, České republiky, Chorvatska, Rakouska, Maďarska. Cílem projektu je zpracovat a implementovat řešení zaměřená na zvýšení energetické účinnosti a využití obnovitelné energie ve veřejné infrastruktuře.
4. Assessing the economic potential of decentralized Energy sources in Central Europe area, zdroj financování: Intereg Central Europe, partneři: 11 partnerů z Itálie, Slovinska, České republiky, Rakouska, Maďarska, Německa. Cílem projektu je zpracovat a ověřit metodiku vyhodnocování potenciálu rozptýlené výroby energie.
5. Po stopách společného dědictví, zdroj financování - Ministerstvo zahraničních věcí PR. Cílem projektu je utužení spolupráce mezi Papírenským muzeem v Dušníkách a Ruční papírnou ve Velkých Losinách pro docílení přeshraničního zápisu do seznamu světového dědictví UNESCO. Jednalo by se o první společný zápis subjektu z České republiky a Polska. V rámci projektu se uskuteční konference v Dušníkách a studijní návštěva ve Velkých Losinách. Bude zpracována a vydána brožura zaměřená na propagaci obou papíren a myšlenky získání zápisu do seznamu světového dědictví UNESCO.

b) Připravované projekty:
1. Vzdělání nezná hranice, zdroj financování: Interreg V-A Česká republika – Polsko, v okamžiku vyhlášení výzvy bude předložen projektový záměr.
2. Výuka češtiny a polštiny na středních školách, zdroj financování: Interreg V-A Česká republika – Polsko, v okamžiku vyhlášení výzvy bude předložen projektový záměr.
3. Atlas příhraničí, zdroj financování: Interreg V-A Česká republika – Polsko, projekt ve fázi sestavování partnerství.

1. Ostatní činnost:
1. Konference Dostavba dálnice D11/S3 – naše společná priorita, 24. 6. 2016, cca 100 účastníků, mj.: Kamil Rudolecký, náměstek ministra dopravy České republiky, Klára Dostálová, náměstkyně ministryně pro místní rozvoj České republiky, Vladislav Smrž, náměstek ministra životního prostředí České republiky, Lubomír Franc, hejtman Královéhradeckého

kraje, Marek Novotný, Ředitelství silnic a dálnic České republiky, ředitel Správy Hradec Králové, Robert Radoń, Generální ředitelství státních silnic a dálnic, ředitel pobočky ve Vratislavi.

2. Organizace setkání ve Velkých Losinách, účastníci: Ruční papírna Velké Losiny, Papírenské muzeum Dušníky, zástupci Maršálkovského úřadu Dolnoslezského vojvodství a Krajského úřadu Olomouckého kraje.
3. Setkání pracovní skupiny ESÚS NOVUM, 24. 5. 2016, setkání se účastnili zástupci všech členů Seskupení, další setkání se uskutečnilo 5. 10. 2016.
4. Setkání pracovní skupiny pro územní plánování, 15. 6. 2016, setkání se zúčastnili zástupci Institutu územního rozvoje z Vratislavi, ředitelé odborů pro plánování ze čtyř krajských úřadů, další setkání proběhlo v říjnu 2016.
5. Setkání členů Monitorovacího výboru programu Interreg V-A Česká republika – Polsko z území působnosti ESÚS NOVUM.
6. 03. 02. 2016, setkání s Podnikatelským klubem Broumovska.
7. 17. 04. 2016, Snídaně starostů ve Starém Městě. Pořadateli byla MAS Horní Pomoraví a LDG Kłodzka Wstęga Sudetów. Během setkání byla prezentována činnost ESÚS NOVUM.
8. 11. 4. 2016, zasedání Kladské komise historiků v Trutnově. Setkání se účastnila velvyslankyně Polské republiky v České republice Grażyna Bernatowicz a předseda Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky Jan Hamáček. Během setkání byla prezentována činnost ESÚS NOVUM a projednávány otázky realizace projektu zaměřeného na Svatovojtěšskou stezku.
9. 24. 5. 2016, Vratislav, účast na konferenci Polské pohraničí v čase změn, prezentace: ESÚS NOVUM jako nový nástroj spolupráce na česko-polském pohraničí.
10. 8. - 9. 6. 2016, Opava, účast na zasedání česko-polské Pracovní skupiny pro hospodářství, obchod a dopravní infrastrukturu, prezentace činnosti ESÚS NOVUM.
11. 27. 6. 2016, Žacléř, setkání s Česko-polským podnikatelským klubem.
12. Spoluorganizace společně s Euroregionem Nisa soutěže o nejlepší diplomovou práci věnované se přeshraniční problematice.
13. Vytvoření partnerství za účelem získání prostředků pro Uzdrowisko Szczawno-Zdrój S.A, partneři: město Náchod a Jánské Lázně.
14. Vytvoření partnerství s cílem získání prostředků pro Ruční papírnu Velké Losiny a Papírenské muzeum Dušníky.
15. Vytvoření partnerství za účelem získání prostředků pro ZOO Dvůr Králové, partner: Krkonošské muzeum v Jelení Hoře.
16. Vytvoření partnerství za účelem získání prostředků pro Lázně Velichovky.
17. Spolupráce s Generálním ředitelstvím státních silnic a dálnic, pobočkou ve Vratislavi a Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, Správou Hradec Králové v oblasti výstavby dálnice S3/D11.
18. Konference podporující návrh na zápis Papírenského muzea v Dušníkách a Ruční papírny ve Velkých Losinách do seznamu světového dědictví UNESCO, 6. - 7. 10. 2016.
19. Spoluorganizace Polsko-česko-německého kooperačního podnikatelského fóra, Jelení Hora, 23. 11. 2016.
20. Zasedání pracovních skupin: doprava, ochrana životního prostředí, hospodářská spolupráce, ochrana zdraví a bezpečnost, administrativní problémy, druhá polovina září.
21. Konference věnována výstavbě silnice S8 – říjen/listopad 2016.
22. Partner I. kongresu polského čechoznalectví, Wałbrzych 14. 11. 2016.

Kontakty:
Bartosz Bartniczak
ředitel
tel.: +48 780 166 522
email: bartosz.bartniczak@euwt-novum.eu

Miroslav Vlasák
zástupce ředitele
tel. PR: +48 780 166 533
tel. ČR: +420 608 863 289
email: miroslav.vlasak@euwt-novum.eu

S Euroregionem za krásami Krakova a Věličky

Celý letošní rok 2016 se nese v duchu 20. výročí založení sdružení Euroregionu Glacensis. Zakládajícím datem tohoto euroregionu se stal 5. prosinec 1996. Jednou z plánovaných výročních aktivit bylo uspořádání společného poznávajícího zájezdu členské základny do Krakova a Věličky.

Vraťme se tedy nazpět, na počátek září letošního roku, kdy se ve dnech 8. - 9. září uskutečnil zájezd do turistické top památky Polska - královského města Krakova a Solných dolů Vělička. První den poznávacího zájezdu byla na programu prohlídka královského zámku Wawelu v Krakově. Účastníci při prohlídce mohli spatřit reprezentační královské komnaty, pokladnu, zbrojnici, katedrálu, zvon Zikmund a také v podzemí hrobky, kde jsou umístěny pozůstatky polských králů, ale je zde pochována i řada dalších významných Poláků, mj. i bývalý prezident Lech Kaczyński s manželkou, kteří zahynuli při letecké katastrofě v dubnu 2010. Ve večerních hodinách byla účastníkům nabídnuta komentovaná procházka Starým městem. Mohli tak kráčet po královské cestě a na vlastní oči vidět historické náměstí se symbolem Krakova - tržnici Sukiennici, radniční věž, Mariánský kostel, kde každou hodinu troubí z věže trubač, Floriańskou ulici - která patří mezi nejznámější a nejdůležitější ulice města a také velmi dobře zachovaný Barbakán, který zabezpečoval bránu v městském opevnění.

Druhý den v dopoledních hodinách se účastníci přemístili k mohyle národního hrdiny Tadeusze Kościuszka, která je jedna ze čtyř krakovských mohyl navršených polským národem. Dalším navštíveným místem byl Solný důl Vělička, který byl v provozu nepřetržitě od 13. století až do prvního desetiletí 21. století, kdy byla těžba soli z důvodu vysokých nákladů ukončena. Důl patří k nejstarším světovým solným dolům vůbec a je zapsán na Seznamu světového dědictví UNESCO. Vělička byla posledním navštíveným místem.

Co říci na závěr: Krakov je bohatý různými stavebními styly a velkým množstvím historických památek. Je proslavený svou kulturní tradicí, množstvím muzeí a uměleckých sbírek. Město vás nadlouho zasáhne svojí atmosférou a okouzlující krásou, zejména večer při nočním osvětlení. Většina pamětihodností je soustředěna v historickém jádru a město si tak nejlépe prohlédnete pěšky. Obě naše průvodkyně svým profesionálním přístupem, šarmem a vtipem obohatily prohlídky památek. Město Krakov je vskutku impozantní a právem je zařazeno společně s Věličkou na seznam světového dědictví UNESCO.

Většina „účastníků zájezdu“ konstatovala, že se do Krakova musí ještě někdy vrátit, a to je dobře.

Sekretariát euroregionu
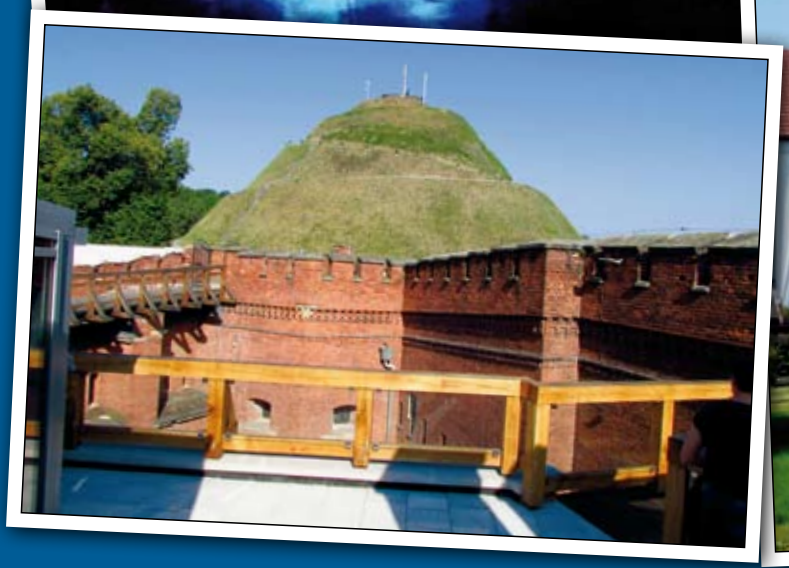
S Euroregionem za krásami Krakova a Věličky